

ФОАИЕ

п е т р ъ

БИЛДЪ, ИМЕНЬ ИЛИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№ 17.

ЛОНІ, 20. НОЕМВРИЕ.

1850.

ПРОТОКОЛЪ

сінодълътъ весерічей ръсърітене, din партеа
діечесеі аръдане, ѳи весеріка катедраль ро-
тънъ din Apad, ѳи 23. Івліз ші звѣтоареле
зіле 1850 дінът.

1850 23. Івліз (4. Август) дінь офіціоаса кон-
кіемаре а търіреі сале преа съпітълът Domn
Герасим Радъ епіскопъл діечесеі Apadълът de
реледівнаа ръсърітълът adвнації тъдълър аі сінодълът,
ші anume din партеа клерълът: Атанасів
Бодко протопресвітеръл ші прешедінтеle консісто-
рілът Opadiе mapre, пропропресвітері: Георгіз Dan
ал Кіш-Інезлът, Teodor Поповічъл ал Cipieл, Ioan
Радіз ал Apadълът, Arsenіz Adamovičъл ал Беіз-
шьлът, Терендіз Раціз ал Борош-Інезлът, Гавріл
Нетеј ал Лепчій, Петръ Moldovan ал Халмацілът,
Сімеон Біка адміністраторъл Белівльт; таі де-
парте Георгіз Tіапошъ, Genadiз Попескъ, Iosif
Белешъ, Teodor Бекатошъ, Ioan Măpteaлъ, консі-
сторіалі асесоръ; Miron Nikodim, Петръ Чірлескъ
ші Георгіз Васілевічъл парохъ; іар din партеа ті-
ренілор: Ioan Аркоші сепаторъл лівереі редіеі че-
тъці а Apadълът, Mixail Кечібза ordinarіз фіскал,
Георгіз Попа жаде чірквlarів ші Георгіз Кава
комікаріз фртентаріз аі комітатълът Apad. —
Dr. Атанасів Shandor професор de препарандіе. —
Ioan Поповічъ, Георгіз Поповічъ, Dimіtrіz Haika,
ші Pavel Petrіz advokaці, фіфіцішълоре ла
Мърія Ca маі сіс тітълата епіскоп, de ачі DD.
Атанасів Бодко ші Ioan Raціз ѳи tіn de dep'таді
с'аі тіміс ла Мърія Ca D. Ioan Адел r. комікаріз
ал Cinodълът, ка с'л ѡиштіпдезе: къмъкъ Мърія
Ca епіскопъл ші тъдъларіл сінодълът adвнації до-
реск шіл рóгъ: ка къ фіппда са de фацъ ла кіе-
мареа діхълът, съпіт съ се тілостіваскъ а не
жівіка, къреі руғърі ші dopinде M. Ca. ч. r. ко-
мікаріз плекіндзсе, къ тоціі аі мерс ла весерікъ,

зіде къ квачеі аскілтъл съпта літвргіе світ каре
репресентандії клерълъ, дінь datina ла тóте сіноб-
дelle обсерватъ, с'аі квітінекат; іар дінь съвър-
шіреа съпта літвргіе а зврат кіемареа діхълът
съпта кареа с'а съвършіт къ зі квітът потрівіт
жіпреіврілор, ростіт de M. Ca діечесанъл епі-
скоп, ѳи каре ла звратъ ѡиштіпдзъл не попор,
къмъкъ дінь таі ѡвалтеле порвпч, ѳи сінод пітмай
чей цієтаді пот авеа парте, а съпіт пре чеі пе-
кіемаді а се деп'тада din весерікъ, че жітітпль-
дасе, M. Ca діечесанъл епіскоп а квіпріс пресідівъ,
ші пресентъл сінодълът пре M. Ca Domnula Ioan
Адел, ка деспре партеа ѡвалтей окърітвірі ла сінод
пітміт r. комікаріз, a дескіс сінодъл.

Дескіс фінд сінодъл търіреа са діечесанъл
епіскоп adвкіяд ѡвалтіе мареа жідзірапе ші пъ-
рітіеаскъ жігріжіре а Маіестъції Сале, преа въ-
пілътъ шопарх, кредінчішълор весерічей ръсърітене
а діечесеі ачестія, пріп data воіе: de a цінеа сінод
жіпъргъшітъ, де кареа асемене жідзірапе аче-
сть діечесь ні с'а піттът въквра, ші търінд марі-
пішітатеа ші вінфъкъттоареа прівегіере асвіра
свішілор съ, не лъпгъ декіарареа отацілът пе-
клътітіе кредінцъ, каре попорзл de пацівнаа ро-
тънъ, кътръ domnітоареа касть асстріакъ ші ѳи
челе таі періклоасе тіппірі але тврврътреі пе-
коютеніт ші непрервіт о а пъстрат, преа змілітъ
твілдзітітъ adвче, ші de поі ѳи пітеле сінодълът
ші ал попорзлъ, кареле есте пріп сінод репресен-
тат, а декіарат: къмъкъ прекіт пітъл акът, аша
ші de ачі ѡвалтіе, прекіт сінгір, аша ші тъдълъ-
ларіл сінодълът ші tot попорзл пъсторештії сале
жігріжірі свіпкъ кътръ ѡвалта domnітоаре касть
асстріакъ, кътръ ѡвалтъл троп ші Маіестатеа Ca
Франчіск Iosif I., преа въпіл пострз шопарх,
пептре а кървіа ѡнделіпгатъ віандъ ші порокоась
стъпкіоре фервінді руғъчівіл ѡвалдъ кътръ а tot
пітерпікъл пъріпте, — пірвреа кредінчішъл вор-

ремъпса, іар таі дп зртъ квръпта съ ѿ да дп-
кеат къ о рѣгара кътъ М. Сале р. комікарѣ дп-
дрептать: ка съ вінеоіасъ ачеастъ декіараре
отаціаль а кредіндеі ші ісксітеле сімінінте ла
тімъял съ а ле свынтире Маіеетъї Сале. Двпъ
ачеаста М. Сале р. комікарѣ дескоперінд вѣквія са,
кътъ ирі ачеаста довъндіт окасіоне de a do-
bedi дп кът дореште Ферічіреа ші дпайтареа на-
цівній ромъніе декіаръ: кътъ тоате лвквріле сі-
подблзі каре пъ с'ар дппотріві къ стржиса са ін-
стркціе сінгр ле ва пъртін ла таі дпалтві
лок; дечі даръ провокъ сінодъ: ка дп с'фѣтвіріле
сале de двпъ інстркціа довъндітъ дела лвквріле
че се atin de весерікъ, шкоалъ ші крештере пічі
де кът съ пъ се аватъ.

Дп зртъ М. Сале de дескіс декіерънд сінодъ,
шінереа шедіндеі din тѣт с'а хотържт не тъпне
адікъ 24. Івлів (5. Август) ла 9 бре de димініацъ
ші къ ачеаста с'а дпкеат адінареа.

1850, 24. Івлів (5. Август) ші зртътоареле
зіл, съп прещедінца М. Сале а D. Герасім Раціз
діечесаплзі епіскоп de реліціа ръсърітей, дп
Фінда de Фацъ а M. C. D. Ioan Адел р. комікарѣ,
ші а тѣтврор със дпсемпаділор тъдвларі аі сіно-
дълзі дп весеріка ромъніе катедралъ din Apad
дінъндъсе діечесан сінод, зртътоареле обжете с'а
лат съп десватере:

1.

Ла пропнрера М. Сале діечесаплзі епіскоп:
къ спре д'череа протоколлзі сінодълзі ар фі съ
се алеагъ доі потарі, впвл din партеа клервлзі,
алтві din партеа міренілор; къ д. Жвоіре с'а алес:
desпре партеа клервлзі Петръ Кіріешъл парохъл
Kitiradвлзі; іаръ desпре партеа міренілор Ioan
Поповічъл адвокат; спре че с'а детермінат: алешіл
потарі се дпдрѣтвейзъ а къпрінде локъл съ ѿ ші а
зрта кіемъріл лор.

2.

С'а чітіт оръндъала Еселенціе Сале в. de Ге-
рінгер плепіпотенціатвлзі ч. р. комікарѣ дп тре-
віле чівіле але Болгаріе, din 20. Апрілів а. в. de
съп Nр. 616 G. G. пріп каре дп зртареа дпал-
твлзі реєріпт ал міністерілзі тревілор din львп-
тре din 18. Апрілів а. в. de съп Nр. 2208 M. I.
се фаче къпоскът тѣтврой сале діечесаплзі епі-
скоп довъндіта воіе спре дінънереа сінодълзі діече-
сан, аша ші ачеаса: кътъ ла сінод din клер вп-
тіл пропнресвітері се пот кіема, іар пътървл
міренілор се хотъреште пе жвтътатеа репресен-

тапцілор клервлзі. Маі департе с'а чітіт орън-
дъала Мъріре Сале Dela Motte консіларівлзі de
секціоне, пріп кареа се фаче къпоскът: кътъ пріп
дпалтвлзі міністеріал реєріпт, спре репресентареа
M. Сале diechesapлzі епіскоп дп 22. Івлів а. в.
съп Nр. 2844 dedat, есте іертат дп локъл пеп-
тіншілор пропнресвітері din пр. консісторіаллор
аессорі, професорілор de теолоціе ші алтор хар-
пічі парохі дп тіп de свѣтітвді а се кіема ла
сінод, цінъндъсе totvsh пътървл хотържт; спре
каре с'а детермінат: а се протокола ші спре пъ-
страпеа дп архівъл diechesеі а се пъне.

3.

М. Сале diechesapлzі епіскоп de двпъ datina дп
сіноде овсерватъ ші даторінда крештіеаскъ декі-
аръ: кътъ ка зртъторі лвкврътврі тъптвіто-
рвлзі Іс. Хс. дп сімволлі кредіндеі певтътмат,
ші дп опоре цінътеле дорме але весерічей ръсъ-
рітene, пічі о стрѣтвтаре пъ военште а фаче, чі
не льпгъ пъстрареа ачелора военште ші квцетъ
пътai аша лвкврі а лва съп десватере, каре се
atin de лвкврътвріа клервлзі, дпайтареа
крештере, лвтінареа попорвлзі ші асітвзареа зоръ
дрептврі дела каре атъріп вп Ферічіт віторіз аі
весерічі ръсърітene ші кредінчілор ачестей релі-
цівні, спре каре скоп прекът ші сінгр, аша тод
тъдвларі сінодълзі а депнс жврътвптул търтврі-
сірі. — Двпъ ачеаста къ пътврпзтвтаре кввіте
адвкънд дпайліе місерітатеа клервлзі ші місерав-
іла старе а шкоалелор попорвлзі ромън de релі-
цівніа ръсърітей, дп а къре зртъ прекът де-
спре о парте клервлзі дела sine дпиченънд, пътъ ла
чел din зртъ de челе таі треввітоасе се афъл
ліпсіт, аша desпре алтъ парте попорвлзі дп ліпса
шкоалелор пътъсіт заче дптрз дптвререк ал пе-
штіндеі ші дптрз льпчедъ летарціе, de зnde път-
ai кълтвра поате а'л рідіка, din каре прічіпъ къ
жале се ісксісште, кътъ ачеастъ пътъроась па-
цівні дп тоатъ прівінда есте зрцісіт de алт
націвні чівілісате; дечі ка ачестор ране съ се
поатъ къштіга bindekarе ка ші ачеаста се поатъ
дп крештере, дп кълтвръ ші дп чівілісацие дпайл-
та, ші ка ачест попор пріп чівілісацие съ се поатъ
дп аша пъсъчівні ашеза, ка пе льпгъ пепътат
пъстрата кредіндеі кътъ дп. касъ стъпнітвтаре а
Австріе съ фіе дп старе ші къ челе таі фолосі-
тоаре сервіціврі а'ші дптврі кредінца ші а ръдіка
патріе ші націвні фолосіторі върваци: къцетъ de
пепъратъ треввіпцъ а фі а се с'фѣтві deспре ачел
каре ар фі къ фіаскъ змілінцъ а се чере de.

Маiestatea Ca, пріп үртмаре пресентеазъ љп ачеа-
стъ прівіць сінодзлѣ үп проепт, квпріпзъторѣ
de тоате тревзіцелѣ, неажкпсвріе ші скъдеріле
клервлѣ ші але попорвлѣ de реліївnea ръсърі-
теапъ ротъп, че провін din miceрітатаеа клервлѣ
ші ісолата старе а шкоалелор, каре съпт десба-
тере лъндзсе са' детермінат:

Грозавеле pane але попорвлѣ ротъп de релі-
ївnea ръсърітеапъ љп прівіца весерічей, клерв-
лѣ ші а шкоалелор аша адъюче съпт, кът лекві-
реа ачелора пътai дела пецъртвріта љндэраре а
Маiestъції Сале преа ввпвлѣ пострѣ топарх поте
провені; дечі сінодзл ачеста љп пътеле клервлѣ
ші але попорвлѣ ротъп de реліївnea ръсърітеапъ
a diechesei Арадзлѣ, љп жвінщереа пъстратеі кре-
динде, кътъ жвалта касъ астріакъ, пе темеівл
імперіалеі констітвіоні din 4. Марців 1849, кареа
асігвреазъ тэтврор попоарелор топархіеі аз-
стріаче егала љндрентъціїре, кв отаціала ші фіа-
ска аплекъчівне хотъреште а се аштерне љнайтіеа
преа жвалвлѣ троп үртътоареле гвпктврі de
рзгаре, кв ачеа преа втілітъ рзгъчівне, ка адъю-
челор pane а ачестві попор пріп пърітіеаска љп-
гріжіре леквіре љнтизънд, пецъртврітеі љндэррѣ
юппрътешті пърташі а'л фаче преа граціос съ
се тілост!веаскъ. (Ва үртма).

PROTOCOLULU

Iucrârilorу la alegerea Archi-Păstorului
pentru Diecesea Română unită a Făgără-
sului în Transilvania la $\frac{18}{30}$. Sept. 1850.

(Лукієр).

Дзпъ тóте ачестеа пріп секретарізл M. C. D.
епіскоп H. O. D. капонік Іосіф Поп Сілагі ресв-
ніндзсе кълтареа: Мъріре љнтрѣ чеі de със лѣ
Dzes (Te deum), de кътъ тóтъ адънараа са'з adsc
тълдътіе прé ввпвлѣ пъріте чесрск. —

Пе ачеаста о а братат љнтопареа Imbulză. Ји-
пъратвлѣ пріп съпетвя твсічії че ръдікаръ іnіmі-
ле тэтврор. — Апоі са'з кълтат екtenia спре
ачест сфершіт прескрісъ, ші аша са фііт солені-
татае алецерій de епіскоп г. католік але diechesei
Фъгърашлѣ. — Шпнь ачі протоколъ.

Дзпъ соленітате аз үртмат үп пръпж алес de
300 персонае ші ма рідікареа тоастелор љнтрѣ съп-

твя твсічії ма'з със помепіте са'з дат кв треасв-
ріле пептрѣ љнълцатвя ші ввпвлѣ пострѣ љнпърат
пептрѣ Екселенціа Ca Domnul Гзвернатор ал Цъ-
реї, пептрѣ M. DD. комісарі ч. р. љнпредпнate кв
кълдэропс ші сінчере вівате!! Ші аша са' љнкіеат
веселіа кв твлдътітъ. —

Ziua din 1. Окт. са'з петрекят љнтрѣ депліпі-
реа лакрърілор оффічіосе, кънд търіції бспеці
пе репресентації клервлѣ іа'з пріітіт кв амбре
пъріодаскъ, ші са'з деспърдіт үпії de алці кв прé
ввпъл адвачере амінте.

Іар љп 2. Окт. dimineаца ла 6 бре аз порніт
јндъръпт љп. ч. р. комісіоне кв љнтреагъ світа
са каре комітівате фіind de пре O. Domnul капонік
Bacile Raців ті Стефан Боер, трітіш іарші din
партеа венеравівлѣ вапітвя фу салватъ кв о
кввълтаре de деспърдіре, ростітъ пріп п. о. D.
кан. Bacile Raців љп локзл деспърдіре ла подзл
Мънъръзій. — — —

Ла каре M. Ca преа лактінатвя ші п. с. D.
епіскоп а ръспвпс љп первбсе кввітте твлдътіреа
че о сімдіце търіта комісіоне din лоіала пъртаре
а клервлѣ адънат ші апроміте а репресента ші а
рекомънда ла CC. Ca Маiestate рецеле апостолі-
ческ, кв челе ма' вії ші тішкътбре de іnіtъ кол-
блре стареа љп кареа а аflat пре ачеастъ преа
асіпрітъ ші жвожсітъ diechescъ — — —

Блажів, 2. Окт. 1850.

Стефан Moldovan т. р.,
протопресвітер дістр. Mediaшлѣ ші ма ачест
акт алес ал клервлѣ потаріз.

Кввълтвя de ввпъвніре а жвпітей ротъп
ростіт кътъ преасф. са епіскопъ Andrei

Шагна ла сосіреа са љп Biena 1850.

Преа съпшіте пъріте!

Inіmіле тэтврор тінерілор ротъп din Biena
са'з љнплзт de ввквріе, љнделегънд de веніреа
преа съпдіеї Тале аічea, пептрѣ апърареа дрептв-
рілор ші іndenendingeї весерічей ротъп; дечі те
вінеквълтът кв тоції.

Аічі съпетм пої кв тоції тінерії ротъп ств-
діоніл аз вліверсітате din тоате пърділе Ротъпіеї
азстріаче. Amб веніт zik спре салватареа преа
съпдіеї Тале тоції тінерії, карл съпетm de зп съпдіе
дакъ ші deoceaїї љп конфесівне; пептрѣ кв пої
тот че фачет, фачет љнпредпн ші љп ко'пцеле-
)(

щере ка фрації de вп съпіце, ка фрації, карії авет ачелеації сімдемінте, ші пре карії ї леагъ впбл ші ачелаш інтерес, шіл вржт пре ачела ка пре вп ротъп ръв, дар ка пре вп ротъп ръв зік, каре ші актв дівпъ жврътъпта пацівпї поастре din кътпвл лівергтъдї, вnde жврарът сървътореште впіре ші легътвръ фръдеаскъ паціональ, — каре зік таї арпакъ ші актв семъпдъ de десвінаре жптре ротъп din кавса конфесівпї; пептрв къ пої штім ші съпітем деplin докредіндаци, къ пре ротъпн пічі впіреа, пічі певпіреа, чі птмаї ші спіртвла қадіонал ші патріотік ї ва скъна de кърселе інімічілор.

Трект-аў тімпвла реєвелор ші чертелор ре-ліюаце: ші актв ачела, каре вреа съ фолосеаскъ пацівпї ші патріе, съ пз таї жптреве пре кон-паціоналї съї de че конфесівпе е, чі че ініміт de ротъп аре? ші ачеаста пз жпсемнеазъ іndіферен-тістм реліюіос, чі жпсемнеазъ паціоналістм ші патріотістм аdevърат.

Ші піквірі пз есте атъта тректвіпдъ de ачеа-ста впіре фръдеаскъ ші спірт паціональ, ка токма-ла пої, вnde о парте а ротъпілор жп сектвл таї de кърънд тректвдї, — къ скоп ка се къштице ші еї чева фрептврі політіче, фінд къ ераѣ птмаї еї толерації жп даръ — usque ad beneplacitum principum et regnicolarum — се впірь къ весеріка Ромеї векіе жп патрв пвпте, ші аша десфъкъп-дисе ротъпіл жп дбъ ппрдї, впій дінтре інімічі ротъпілор ар вреа актв съї факъ пре ротъпн съ креазъ, къ есте таре deocevіre жптре амъндбъле конфесівпї, къ скоп ка таї таре съї десвіне; іаръ алці інімічі ар вреа съї съвжцє пре ротъпн парте ла Стрігонів, парте ла Карловіц tot съвт прете-ствл ачеста.

Ної ка ротъпн ї дінет de інімічі аї ротъпілор пре ачейа, карії ар вреа саѣ съї впіаскъ саѣ съї десвіаскъ пре ротъпн, карії ар вреа съї факъ пре попор се креазъ къ есте deocevіre жптре ачесте конфесівпї пептрв ачеле патрв пвптврі; дар de атъ парте жп дінет de амічі аї ротъпілор пре ачейа, карії се дін de жврътъпта denсe, се поартъ ка ротъпн ші пз въд пічі о deocevіre жптре ачесте конфесівпї, пептрв къ жптр'адевър жп фаптъ пічі пз есте; ші пої штім къ крепштіпій поштрій ротъпн птпъ жп zioa de астъзі пз въд аколо вnde пз есте, пічі пз вреаѣ съ штіе пімік de врео deocevіre, чі птмаї атът, къ преотвл din кътаре сат, саѣ din кътаре парте а сатвљі се діне de Сівії, пептрв къ саѣ съпіт ла Сівії, іаръ

челамалт de Блажів, пептрв къ саѣ съпіт ла Блажів. — Апої штім de атъ парте din сперіонда де ппъпъ актв, къ преодї впідї къ чеї певпідї сер-веаѣ челе дімпнезеешті жппревпте ка аdevърації фрації жп Крістї, фъръ ка съ вреа чева а шті de съвтілеле ші петревічеле діспвте але школастічі-лор деспре пвргаторів с. е. ші алтеле, ші токма пептрв ачееа пз амічі, чі вігодї ші інімічі аї ротъпілор съпіт тодї ачейа, карії ар жпчерка а стріка жптре ротъпн ачеастъ фръдіетате съпіт ші кре-штіпескъ.

Май жпколо штім ші ачееа къ вра че о стър-пісеръ сіогвр інтріделе інімічілор жптре ротъпн пострій впідї ші певпідї аї фост кавса жвгвлвї вп-гвреськ, съпіт каре аї չемвт пвріпдї поштрій ппъпъ таї деспвзї, — ачеаста жпсъ аї жпчетат жп іні-міле ротъпілор, пептрв къ еї аї квпосквт вnde era се еасть інтрігвторій къ тъвіестрійле сале, ші ротъпн аї пз жврътъп тъ къ пз се вор таї врж-впї пре алці, чі се вор івві ка фрації ші се вор ажвта жппрвтвтат, — shi deodatъ къ ачеаста аї жпчетат ші ачел жвг апъсвторів. — Аквт о позъ-връ че с'ар таї стърпі жптре ротъпн din кавса конфесівпї, ші de каре къ впіп сеамъ воіторій de ръв аї ротъпілор с'ар ввквра, ар фі кавса впві поз-жвг. — Ної жпсъ кредем къ ротъпн съпіт сътві de жвгврі стрыне, че секолї леаѣ пвртат, ші пз кредем къ таї есте ротъпн, каре се dea прілежів впор астфелів de діснсівпї, din каре ар врта рв-пареа тоталь а пацівпї; пептрв ачееа de амічі аї ротъпілор ї дінет пре ачейа, карії се стрѣдеск а жптвка спіртеле че леар жпчерка але neodixn din кавса ачеаста пштре ротъпн парте вігодї, парте руї, таї алес жп тімпвл таї de кърънд, — карії кон-фъптвесь спре жпайн гареа віпелвї пзвлк ші кв-тівареа пацівпї жп тот тіпвла, ші таї къ сеамъ къ школї, дар къ школї вічі впітє, пічі певпітє, чі къ школї пацівпала ротъпн, адекъ къ профе-сорї пацівпала ші літвъ пацівпаль дела челе таї тічі ппъпъ ла челе таї жпталте, карії жп вртъ ші къ вп кввъпт ляквръ пептрв впітатеа ші індепен-діпца пацівпаль політікъ ші вісеріческъ, фінд къ къ ачесте тоате леат къштітат.

Ачесте съпіт преа съпітіе Пірінте! сімдемін-теле поастре але твтвр тіперілор ротъпн, ші пе вом дінеа de ачесте къ крепдіпдъ ппъпъ ва таї чір-квла съпіце de ротъпн пріп віпеле поастре; пептрв къ пої штім къ фіекаре аре de а ръспвнде пост-рігтъдї пептрв пвргареа ші тоате актівіле сале, ші штім къ пз поате фі фаптъ ші пз поате фі

лъкрапе, кърея съ път винъ ръндъл de a фі чер-
пятъ ші жъдекатъ.

Ші ақтм дзпъ че neam deskoperit къ тоатъ
сінчертатеа сімдемінтеle de каре съптом лнкъл-
зіл, лнці пофтіт ка съ те ціпъ Dzmnezej кът таі
лнделвпгат спре ферічіреа пацівпій ші бесерічі
поастре.

Пріп I. X. Кастроан.

Преа съпдіа Са къ квіпте кълдбрісе твл-
дьмі тінерітей къ 'лај віпевенітат къ агъта deo-
севіре, ші лнтре алтеле zice: „Мъ проміт лнайн-
теа воастръ, лнайнтеа пацівпій, лнппъратвлі ші
лај Dzmnezej, къ воіт фі крединчос жърътъптулай
din кътпвл мівертъці!! —

Офісъл Домнеск лн прівіпца школелор Щърії рошпешті кътре департаментъл кредіндіе.

„Съптъ доі апі треквді de къндъ, din прічіна
ненорочітелор евінемінте din апвл 1848, школеле
стак лнкісіе къ таре пагзвъ а тінерітей ші а дъ-
реі. Фіекаре рошпъ сімте ачеастъ ліпсъ, ші Ноі
маі пресес de тоді; къч цепераціеа че се рідікъ,
неавънд тізлобе de a добънді къпштіңде, се піер-
де рътъчіндіеа фъръ окзпациі серіоісе.

„Лнвъцътвра есте о треввіпдъ неапъратъ, дар
ашезареа ші скоплі еі черві ківзіреа чеа таі ма-
тэръ, ка съ пв ажъпгъ а фі прічине de рътъчіре,
лн лок de a се фаче орган de ферічіре.

„О адъпкъ къетаре ші есперіенду, треквтвлі
Не ай дат конвікціеа къ інстрівдіеа пв тревве съ
се прівіаскъ ка сінгвра цінтъ а лнделетпічірі ті-
нерілор, чі ка дп тізлوك de a апізпде ла вп сфер-
шіт, ші ачест тізлок пв ва фі ввп, фъръ птмаі пе
кът фаче пе от дестоіпік а лнделіні вре о серві-
діе спедіаль ші фолосітбре соідєтъці ачеа, акъ-
ріеа есте штдлар, ші лн каре есте кіемат атры.

Дп алт прішпіп асемінеа петъгъдіт есте къ
інстрівдіеа пвблікъ зрміазъ а фі потрівігъ къ
треввіпдіе овштій. Пріп зрміаре ea тревве съ фіе
надіональ, съ лнделініеаскъ треввіпдіе фелврі-
телор класе de бтені, ші съ аівъ карактері па-
ционал.

Пе темеіл ачестор пріпілврі съ лнтоікіт
о позъ програмъ de лнвъцътврі лнппърцітіе лн
трей тренте, adікъ: лнчепътбре, колециіале ші спе-
циале.

Лнвъцътвра din школеле лнчепътбре се за

фаче птмаі лн літва рошпіеаскъ, ші се ва адъче
осевітъ прівігере асвпра кърцілор че се вор лнтре-
віпца лнтр'ачестеа школе, спре а да тот родъл че
се чере, фъръ de a лнпповора тінтеа тінерілор къ
ідеі саі де пріос, саі пеіпцелесе пептръ дъпший.

Лн школеле de ал доілеа град, adікъ лн ко-
ледіврі, лнвъцътвра се ва фаче лн літвеле рошп-
пъ ші латіпъ. Літва латіпъ саі адонтат ка о ба-
зъ лн ствдійле класіче, ші ка тэтъ літвей рошпъ.

Літвеле церташъ ші фрапцезъ саі пв, дзпъ
алецерса тінерілор, de ла ал патрвлеа клас лн саі

Дп алт фолос че ісвореніе din класіфікаціеа
лнвъцътврілор колециіале, есте къ школарій каре пв
вор авеа тізлобе de a зрта тóте класеле, се пот
траце de ла ал треілеа клас къ лндеіствле къпштіңде
ка се лнвъцътврізіе о месеріе саі indestrіe.

Лнсфършіт лнвъцътврілеколециіале съ комбіпъ
къ кіп, ка школарвл съ добъндеаскъ атътеа къ-
пштіңде літераре, пе кът лн треввеск спре дес-
волтареа лнцеленцірі сале, ші адъчереа лн старе
de a зрта къ спор вп кврс специал каре съї дескі-
зъ о каріеръ асемънатъ къ а са аплекаре ші позі-
ціе, ші съї асігзреле вп тізлок чіпстіг de віедзіре.
De ачеса се вор ашеза: о факультате de леї пеп-
тръ че вор воі съ лнвъцътврізіе каріера жъде-
кътореаскъ саі професій лнклінате къ дъпса; о фа-
культате de штіңде екзакте, лнппърцітіе лн трей
секції, пептръ топографі, пептръ ініциері de подврі
ші шоселе, ші пептръ архітеді; о школъ de агрі-
культвръ ші de ікономіе кътпіеаскъ, ші о школъ de
тештештврі.

Дескізъндіссе къ ачест кіп тізлобе de лнвъ-
цътврі специале, дрептатае ші інтересыа овштій
чер на чеі че, дзпъ тречерса впві сорок че се ва
хотьрі, вор дорі а інтра саі а ексерса професії прі-
вітобре ла таі саі зіселе специалітъці, съ пв фіе
пріїтії, дакъ пв вор фі зрмат лнвъцътвріле тре-
ввіпчіссе пептръ фіекаре ратвръ, ші пв вор фі тре-
кът чеітеле екзамене, дзпе вагеле ашезате лн
альтвратра програмъ каре се ва пвміка.

Школеле се вор deckide пвпъ ла 1-ій Генаріе.

Треввіпдъ дар фінд а се комплекта ефоріеа,
оръндзіт ефорі, пе лнпгъ D-лај тареле ван Але-
ксандр Філіпескъ каре ръштіе prezident ал еї,
пе D-лор докторвл Арсаке, колонелвл Ioan Florescu
ші къччарвл П. Поеапръ, а къора штіпнду ші ек-
сперіенду кезьнівеск результателе челе таі пльквте.

Кътре ачестеа, прівінд къ D. Къччарвл K. Бры-
лоіз, чеі de ақтм директор ал школелор, есте лн-
сърчінат къ але лнделегічір жъдекъторешті, ші

къ ачест пост үртөаазъ а се окхпа де үп върват
пемісіт din даторий сале, къ къвепіта жиуъцътвръ
ші експріенцъ, оръндым директор ал шкóлелор пе
къзчевръл Cimion Марковіч, каре аре тóте калітъ-
ціле червте.

Департаментъл үредінцій ва жиуъцътвръ ачесте
оръндіріл чөлор дың къдере спре а інтра жи ла-
крабе сарчіліл да каре ді кеатъ фолосъл овітеск
ші жиқредереа Nôстръ. Тот дө о датъ ва фаче
къпоскът ефоріе съ үртөаазъ а ля тъсвріле челе
таі үіне кътпъпіті ші къ матэрітате кібзітіе пеп-
тръ deckideреа шкóлелор, алецереа професорілор,
екзамінареа ші класіфікаціе школарілор. Даң да
се погъ добънді допіртла ресълтат, ефоріеа се ва
адына пегрешіт ла канделаріеа са де дөй орі пе
съптьшыпъ, къте дөй брі чөл пәдін, ла зілеші бре
хотъріте.

(Үртөаазъ іскълітвра M. C.)

Секретаръл статълві Ioan Manz.

Nр. 1389, апъл 1850, Октомвріе 17.

Програма de жиуъцътвръ пе апъл 1850

A.

Шкоале прімаре пріп ораше.

клас 1-ій.

1. Сілавіре, чітіре ші скріере.
2. Жиуъцътвръ пе дінафаръ а рғычівпілор.
2. Депріндере ла скріереа ші ла жисетпареа
пәтерілор арітметіче.
4. Пріпінбрі de пәтерадіе ші калкъл din гънд.

клас 2-леа.

1. Чітіре пе екстракте din Сфънта Скріптвръ.
2. Скріере дыпъ model de каліграфіе ші дик-
тандо.
3. Катіхісмъ.
4. Арітметіка (челе патръ лақрърі къ пәтере
жүтреці).

клас 3-леа.

1. Чітіре къ жицеледере ші експлікаціе пе де-
севіте кърді реліcioасе ші торале.
2. Каліграфіе.
3. Исторіе Сфънть жи пресквартаре.
4. Арітметіка (челе патръ лақрърі къ фрънцері
ші есплікаціе сістемълі тъсврілор ші грефтъді-
лор овічпітіе жи даръ.)
5. Елементе de үеографіеа фізікъ (челе de къ-
петеніе жиуъдрірі а ле глобблі къ о скрітъ де-
скріере а Стателор Европей ші таі ашърпітъ а
Пріпінатор Ромъніе ші Moldavie.)
6. Жиңептвръ de граматікъ.

клас 4-леа.

1. Чітіре къ есплікаціе пе картea жиғітшілать:
Приєтівл Тінерітей ші алтеле асемінеа.
2. Елементе de үеометріе жиғінатып къ пріп-
інбрі цеперале de десемпіл мініалъ.

3. Елементе de үеографіе чівіль а тұттарор пыр-
шілор гровълі, къ о таі ашърпітъ дескріере а ста-
телор Европій.

4. Елементе de граматікъ.

НБ. Жи оареле де чітіре, професоръл се за
апліка къ deосевіре а да елевілор жиғіт'ачеастъ
клас штіппіцъ de історіе (таі къ самъ de історіеа
Църій роtъпешті ші къпощіпде фісіко-матема-
тиче, ші de үеокоміеа каспікъ алегінд кърді пе-
тръ ачест сфершіт.)

B.

Гімнасій жи Бекрещті ші Краюва.

Апъл I.

1. Літва роtъпъ.
2. Літва латіпъ.

3. Үеографіеа Европій ші таі къ самъ а църі-
лор Ромъніеа ші Moldaviea къ статистіка ші хро-
полоціеа лор.

4. Катіхісмъ.

5. Каліграфіеа.

Апъл II.

1. Літва роtъпъ.
2. Літва латіпъ.

3. Үеографіеа чөлорлалте пърді а ле пътъп-
тврълі къ партеа кореспондентъ а хронолоціе.

4. Морала реліцие крестіне пе ваза скріп-
рілор:

5. Каліграфіеа.

6. Десемпіл мініалъ.

Апъл III.

1. Літва роtъпъ.
2. Літва латіпъ.

3. Исторіеа Църій роtъпешті.

4. Арітметіка аплікаты пе операций көтердіа-
ле ші цінереа рецістрілор.

5. Үеографіеа фісікъ ші математікъ.

6. Исторіеа Сфънть.

7. Десемпіл мініалъ.

Апъл IV.

1. Літва латіпъ.

2. Исторіеа веке пълъ пе жиғітшілар Ф импері-
ліві романъ.

3. Арітметікъ.

4. Десемпіл de фігврі.

5. Літва францезъ; саъ

6. Літва үерташъ.

Анзл V.

1. Історія зеке (контінгаціе ші історіеа ве-
кірлор de мізлок)

2. Алдевра.

3. Література літвей латіне.

4. Елементе de історіеа патралъ.

5. Літва францезъ саѣ

6. Літва үерташъ.

Анзл VI.

1. Історіеа тодерпъ.

2. Лоціка кв філософіеа торалъ.

3. Реторіка үепераль як аплікаціе ла літерату-
на літвей романе.

4. Елементе de фісікъ ші хіміе.

5. Геометріе.

6. Літва францезъ саѣ

7. Літва үерташъ.

B.

Кврс єспедіал de леї пе анзл 1.

1. Дрептвъ роман.

2. Дрептвъ чівіл ромпеск (deспре персоане
ші лвкрзр).

Анзл II.

1. Дрептвъ чівіл ромпеск (токмел, тоште-
нір, дарзр ші тестаменте).

2. Дрептвъ жадекътореск (організаціа жадекъ-
торлор кв прочедэрь).

3. Дрептвъ крімінал кв прочедэріа кріміналъ.

Анзл III.

1. Дрептвъ котерчіал.

2. Дрептвъ адіністратів.

3. Економіеа полігікъ.

4. Історіеа дрептвій.

II.

Кврс єспедіал жибр'зп тод реестръпс ал інци-
періеі чівіле, пентръ а форма інципері топо-
графі, інженері de шоселе ші архітекці.

Анзл I.

1. Трігонометріеа аплікате ла ръдікареа de
планзр.

2. Квноштінде мінералоіче а ле матеріалор
ші патеріа лемпелор:

3. Decemпзл топографік ші de пасацієрі.

4. Цеометріеа дескрайтівъ.

Анзл II.

1. Елементе механіче аплікате ла деосеіите
 машіне үзгале.

2. Прінчіпзріе қалдіріеі шоселілор ші а подз-
рілор de лемпе ші de піатръ.

3. Прінчіпзріе архітектуръ ші осеіите опдіне
кв подаавеле лор.

Анзл III.

1. Перспектива ші конструкціеа змърелор.

2. Композіціеа дп архітектуръ de фелізріе de
қалдірі чівіле ші релізіоасе (дп семестръ de
іарпъ)

3. Операціе практіче ла ръдікареа de планзр.

4. Ітем ла конструкцій техніче дп штіппделе
de маї сас (дп семестръ de варъ).

Анзл IV.

Лвкрапеа хартелор ші калквль операціймор
практіче din тімпвл върій ал анзлі ал III.

Семестръ de варъ.

Двпъ че школаріи вор da ecamen дп лвла лві
Апріліе ші вор лва дипломъ пентръ ачест кврс,
се вор альтвра, пентръ тай твлъ практікъ дп-
тр'ачест семестръ, пе лъигъ вре зп шеф архітект
саѣ інженер de подзрі ші шоселе, саѣ топограф,
двпъ специалітъціе че вор жибр'зпша фіекаре
школар.

Овсерваций.

1. Тоці чеі че вор допі а інтра дп орі че
фіпкіе пзвлікъ пъпъ ла чел таї тік скрітор,
вор фі веапърат даторі съ съвършеаскъ кврсъ
комплект de інженер, двпъ програмъл че саѣ
пзвлікат акт, ші съ еа атестат доведітор къ аѣ
трект ачесте жибр'зпши въ тоатъ червта сіліндъ
ші въпъ пвтаре.

2. Тоці чеі че вор допі а жибр'зпша каріере
adminіstratіве таї жиблте, пз вор фі пріміт шефі
de секцій ші дп сас, de пз вор авеа дипломъ
доведітоаре къ аѣ съвършіт ші кврсъл факультъцій
лекілор.

3. Nimenі пз ва фі пріміт дп сложъ жадекъ-
торескъ, жиченпнд дела графіер de трівніал de
1-a інстанцій дп сас, de пз ва жиғылоша дипломъ
пентръ кврсъл de інженеріа чівіль.

4. Nimenі пз ва фі пріміт дп фіпкіе de інжен-
ер пентръ подзрі ші шоселе, саѣ інженер архітект,
саѣ інженер топограф, дақъ пз ва жиғылоша дипломъ
пентръ кврсъл de інженеріа чівіль.

5. Nimenі пз ва фі пріміт а ексерса професіеа
de хотарпік саѣ de advокат, de пз ва авеа
дипломъ пентръ кврсъл de леї.

Хотарпікілі каре ва воі съ фіе ші інженер то-
пограф, ва фі датор съ аївъ дипломъ пз пентръ
кврсъл специал de інженеріа чівіль, прект саѣ
зіс ла арт. 4.

6. Аттлаңдай капцеларій дп агенція църій

din Константиопол, пе лъпгъ кърсврile de зтампионаре, вор фі даторі съ къпоаскъ ші літвеле търческъ ші гречеаскъ ворытоаре.

7. Амплюації карантінешті, пе лъпгъ лъпълътърile de зтампионаре, тревзе съ лъвеце ші літвеле пе каре тревзінца пеапърат ле чере.

Кърдї каре терітъ а фі въпоскъте.

Не кънд ла алте попоръ продвптеле тінгдї, адікъ кърдї, жърпалеле ші брошвреле стръват пріп тóте класеле социетъції отененгт; пе кънд пріпчіпілле політіче, падіонале, релігіосе, соціале жші аз реңресентанції ші апъръторії, към ші комбътъторії сеај антагонішті пе ла тóте попоръле ші ла тóте статврile, пе атзпч ла пої пе кътпнл ачеста ал актівітъції съфлетвлї отенеск, се паре къ ар ръпъвса тоці ші тóте житокта на ші чел тај остеопіт къльторів дѣпъ кътева авентвре пліне de челе тај житедерате періквле, жп кът авіа ічі колеа се івшите кътє о лъкіре de пъвлічітате житр'вп сінгвр жърнал ші жп треї патръ къртічеле.

Dintre ачестеа жукъ челе de o жпсемпътате маї таре пъ се пъвлікъ акась, (къчі тіпографіїлле постре пъ преа аз тіжлобче) чї тај департе ші азтме жп Biena, зnde ші тај de кърънд се івръ:

1) Доктменте історіче deспре стареа по-
літікъ ші іератікъ а ротъпілор din Трансіла-
вапія, Biena 1850, пред 1 ф. м. к.

Ачела каре пъ ва чіті къ лъзаре амінте ачеста
къртічікъ коміцсъ de зна din челе тај ілвстре
капачітъції ротъпе, пъ ва къпощте піч ісвбръле
історіче пе каре се житемеіазъ падіоналітатеа
ротъпе, ші ва ръпъвса первреа стръп жп Ісраїл.
Дакъ с'ај чергт вреодатъ de кътръ вп тіпп импе-
ратів към есте ал постръ, ка съ пе къпощтем
трекетвл шептру ка съ пе пътет житокті жп вій-
торів, апої астъзі се чере ачеста тај стржис de
кът орі кънд тај пайнте. Съ търтврісіт кърат ші
фъръ сїїаіль къ історія пъпъ акът пъ аз преа
фост ствдізл постръ ші політіка tot ашea пъпн;
ачеста пе війторів пъ тај піоте мерце към аз
терс. Чел каре пъ ва пропшії къ тіппла, ва ръ-
тъпне ші ва дебені прадъ. — Дечі къштічеші

фіекаре кърдї фолосітбре към є ачеаста de със,
ле чітескъ ші ле префакъ жп сък ші тъдзвъ.

О алтъ карте пемшескъ тітвлать; Die Roma-
nen der österreichischen Monarchie, 2. Heft. Wien, Druck
von Karl Gerold und Sohn, 1850, предп. 2 ф. м. к.,
жукъ траце лъзареа амінте а пъвліквлї de тоате
націонілле аспрьшт. Къпринсвіл еї естет:

I. Bericht des romanischen Legionspräfekten Wvr. Janku über die Leistungen des unter seinem Commando gewesenen roman. Landsturmes, während des Bürgerkrieges in Siebenbürgen in den Jahren 1848—1849.

II. Bericht des rom. Legionspräfekten Simeon Balinte, Pfarrer von Rossia-de-Munte (Verespatak), über die Leistungen des unter seinem Commando gestandenen rom. Landsturms in dem Kriege gegen die magyarische Umsturzpartei in Siebenbürgen in den Jahren 1848—1849.

III. Bericht des rom. Legionspräfekten J. Alurenz Severu über die Leistungen des unter seinem Commando gewesenen rom. Landsturms, während des Bürgerkrieges in Siebenbürgen in den Jahren 1848—1849.

IV. Die Belagerung von Karlsburg 1849, vom Garnisons-Caplan Dionys Thalson.

V. Auszug aus Bem's Feldzug in Siebenbürgen in den Jahren 1848 und 1849 von Joh. Czeß, vormals ungarischem General und Chef des Generalstabes der ungarischen Armee in Siebenbürgen. Hamburg, Hoffmann und Campe, 1850.

VI. Miscelleu.

1. Ueber die Operationen im Norden Siebenbürgens.

2. Das erste Romanen-Grenz-Infanterie-Regiment im Jahre 1848.

3. Correspondenzen über den Gebirgskrieg.

4. Die Stimmung der magyarischen Bevölkerung nach der Niederlage Kemeny's. — Entsezung der Festung Karlsburg. — Brief des Obersten Stein.

5. Bericht des Herrn Hauptmann Graze an Se. Erc. FML. Freiherrn von Wohlgemuth, Civil- und Militärgouverneur von Siebenbürgen.

6. Bericht des Herrn Oberleutenant M. Novak an Se. Erc. FML. Freiherrn von Wohlgemuth, Civil- und Militärgouverneur von Siebenbürgen.

7. Bericht des Herrn Oberleutenant A. Munzath an Se. Erc. FML. Freiherrn v. Wohlgemuth, Civil- und Militärgouverneur von Siebenbürgen.

8. Verluste der Siebenbürger Romanen während des Bürgerkrieges in den Jahren 1848—1849.